

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ PARLAMENTO EUROPEO EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΑΡΛΑΜΕΝΤ ΕΥΡΩΠΑΡ ΠΑΡΛΑΜΕΝΤ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPÉEN PARLAIMINT NA HEORPA PARLAMENTO EUROPEO EIROPAS PARLaments
EUROPOS PARLAMENTAS EUROPAI PARLAMENT IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT
PARLAMENT EUROPEJSKI PARLAMENTO EUROPEU PARLAMENTUL EUROPEAN
EVROPSKY PARLAMENT EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI EUROPAPARLAMENTET

Story

Egység a sokféleségben: uniós választási jogszabályok

Június első hetében több mint 350 millió uniós választópolgár járulhat majd az urnákhoz, hogy immár hetedik alkalommal döntsön az Európai Parlament politikai összetételéről. Jóllehet az EU-nak jelenleg nincs egységes választási jogszabályrendszere, léteznek azonban olyan valamennyi tagállam számára irányadó közös elvek, mint az általános választójog, a titkos szavazás vagy az arányos képviselő elve.

Az Európai Parlament képviselőinek megválasztására vonatkozó jogszabályok a testület 1957-es megalakítása óta folyamatosan változtak. A hat alapító tagállam egységes uniós választójogban gondolkodott. Ez azonban a mai napig nem jött létre; a választójog tagállamonként sok tekintetben igen eltérő.

1976-os választójogi törvény

1976-ban az akkori kilenc tagállam elfogadta a parlament közvetlen megválasztásáról szóló 1976-os okmányt. Ennek hatályba lépésétől fogva a képviselőket öt éves ciklusra választják, a választásokat valamennyi tagállamban ugyanazon a héten tartják (csütörtöktől vasárnapig), a választás eredményét pedig csak azt követően lehet közzétenni, hogy a szavazás az EU valamennyi tagállamában befejeződött. Az 1976-os választójogi törvény rendelkezett arról is, hogy a megválasztott képviselők egyidejűleg nem lehetnek valamely tagállam miniszterei vagy európai biztosok.

Amszterdami „közös elvek”

Az 1999-ben hatályba lépő amszterdami szerződés bevezette „valamennyi tagállam számára közös elvek” – általános választójog, titkos szavazás, arányos képviselő – fogalmát. Ennek alapján felülvizsgálták az 1976-os választójogi törvényt, minek következtében a 25 tagállamban megrendezett 2004-es európai választásokon már annak az új, 2002-ben elfogadott változatát alkalmazták.

Az új választójogi törvény értelmében a tagállamokat területi választókerületekre lehet felosztani. Ilyen területi választókerületekre osztott például Írország, az Egyesült Királyság, Olaszország, Franciaország és Belgium. Magyarország területe egy választókerületet alkot.

A választáson a tagállamok előírhatnak egy 5 százalékos küszöböt is, így csak azok a politikai erők juthatnak mandátumhoz, akik több szavazatot kaptak, mint az összes listára leadott összes érvényes szavazat 5 százaléka. Magyarországon is ez az elv vonatkozik a mandátumkiosztásra.

Maastrichti „uniós polgárság”

A maastrichti szerződés 1993-ban bevezette az európai uniós polgárság koncepcióját, ideértve az európai és helyhatósági választásokon a saját tagállamtól eltérő tagállamokban történő részvétel jogát.

A német, szocialista Jo Leinen, aki az EP alkotmányügyi szakbizottságának elnöke, nem csak azt sajnálja, hogy az európai választások nagyrészt nemzeti választójogi eljárásokon alapulnak, hanem azt is, hogy a választási kampányok nagyrészt nemzeti kérdésekre összpontosítanak.

2014-ben „európai listákra” szavazunk?

Az EP több ízben kérte, hogy néhány képviselőt „európai listákról válasszanak meg – mondta Leinen. „Az ilyen mandátumokért való verseny nagyszerű ösztönző erő lenne a politikai pártok számára”, és így „kialakíthatnának egy öt évre szóló programot és közös európai kampányt folytathatnának” – tette hozzá.

Az alkotmányügyi szakbizottság Andrew Duff (liberális, brit) által jegyzett, az európai választások reformjával foglalkozó jelentéstervezetében azt javasolja, hogy erősítsék választások európai dimenzióját úgynevezett „transznacionális listák” állításával. A jelentésről majd az újonnan megalakuló parlament dönt.